

זעקת אמו של הילד אשר המשטרה מסרבת למצאו

"איהבנ?"

נתחיל בזה: אבי שונא את בע' לי. הוא שונא אותו מהרגע הרא' שון שבא אלינו. היה זה עוד בימי מלחמת העולם השנייה. זה עתה שוחרר אבי משש שנות מאסר בסיביר, והוא החליט לעקור מבינתו הקודם לקאונסטאן. שם, בעיר קראנאנדה, הכרתי את אלק שוחמכר, שהגיע לרוסיה כפליט מפולין. הוא עבד בבית-מלאכה לחייטות, ובנוסף של ארגון הפליטים הפולניים במקום הכרתי והזמנתי אותו הביתה. הוא ביקר אצלנו, והחלטנו לצאת יחד. סתם הסתובבנו, בלי כחנות מיוחדות.

אבא הביט בעין זועמת על הידידות ביי גינו. הוא היה אדם דתי מאד, וכדי להיות דתי מאד ברוסיה צריך להיות בעל אופי קנאי קיצוני. על כך לא מצא חן בעיניו. הבחור הזה מפולין, שלא היה יהודי פנאטי.

פתאום שינה אבא את יחסו. יום אחד, ללא כל הסבר, אמר שאין לו יותר הת' נגדות לכך שאלק ואני נירשם לנישואין. רק מאוחר יותר הסתבר לי מה עמד מאחורי השינוי הקיצוני: אבא האמין שאם אנשא לאלק, תוכל כל המשפחה איכשהו לעזוב את רוסיה ולעלות לארץ-ישראל. בזכות נתנינו הפולנית של בעלי. ובאמת, כך בדיוק התייחס אבא אל אלק: כאל פספורט — חיוני, אבל לא אהוב.

אבא כבר שכח את הטובה הגדולה הזאת שהוא חייב לבעלי. הוא כבר גיבור גדול: מצפצץ על אלק, עלי ועל כל המדינה. אבל לולא אלק, היה ממשיך לסבול ברוסיה עד היום. בזכות בעלי יכולנו לנסוע לפולין עם גמר המלחמה, ומשם להכין את עלייתנו ארצה.

★ ★ ★

"זה היה יום שחור..."

בלמברג, פולין, חלה בעלי, והורי עלו לראשונים לישראל. תחילה קיבלו צירף בבית-שמש, אבל כעבור זמן קצר מצא אבי קשר אל החסידים של מאה-שערים, קיבל מעט כסף מהסוכנות היהודית וקנה את ה' חורבה שהוא גר בה עכשיו.

אנחנו עלינו כחדשים אחרים. שיכנו אותנו ליד נהריה, אבל שם לא היתה לבעלי עבודה ועברנו לגור אצל אחותו של אבא, בדירה של חדר-רוחצי בחולון. היה צפוף מאד. משפחת דודית מנתה חמש נפשות, ואנחנו היינו ארבע: בעלי, בתי זינה, יוסלה ואני.

ואז עשינו את הצעד שהביא על ראשנו לאחר מכן את האסון: לא יכולנו להידחק כולנו בדירה הקטנה. לכן החלטנו למסור את שני ילדינו לאמי, עד שנצליח להסתדר בבית משלנו. רציית, בעצם, להכניס אותם לקיבוץ. אבל שלום, אחי, הלומד כיום ביי שיבה בלוד, אמר שלא כדאי. כי בקיבוץ רע מאד. — אוכלים טריפה ומתנהגים כמו גויים.

זה היה יום שחור — היום בו שמעתי לדבריו.

וכך עברו הילדים לבית הורק, ונשלחו ללמוד במאה-שערים: יוסלה בחדר וזינה, שהיא כיום בת 13, בבית-ספר מיוחד לבנות. אחרי חצי-שנה החלטתי להוציא את זינה מאותו בית-ספר. לא רציית שהיא תגדל עיוורת וסגורה. לא מצא חן בעיני שבארץ היא לומדת אידוש ולא עברית. לבסוף הס' כימו הורי להעבירה לכפר חב"ד.

★ ★ ★

"אם תתנהגי כיהודיה כשרה..."

בינתיים קיבלנו שיכון בחולון, וכמו שסיכמתי עם אבי מראש, הודעתי לו שאקח את הילדים בחזרה, עם גמר שנת הלימודים. אפילו רשמתי אותם לבית-הספר של המזרחי בחולון. אחי בא בעצמו לבדוק את בית-הספר, לראות אם הוא מספיק טוב — כלומר, מספיק דתי. הוא הסתובב שם,

קס מעכב על נכדו יוסף שוחמכר שלא להוציא לו חו"ל, היינו שחתנו רצה לג' סוע עמו לארץ רוסיה ושם יעבירוהו מדת ישראל כידוע, הנה על פי דין תורה מחויב רח' נחמן שטרקס לעכב את נכדו שלא יצא מארץ-ישראל, למקום שם גזור שמד על ישראל — ובני-בנים הרי הם כבנים על פי דין תורה — ומחויב בכל כחו לעכב שלא יבא לידי שמד ויצא לתרבות רעה, וכל מי שיכול לעזור לו בענין זה חובה עלי' לסייעו בכל כוחו."

טחנות הצדק החלו פועלות — בשני ה' עולמות.

★ ★ ★

נשואי-מספורט ברוסיה

המשטרה ערכה חיפושים. הסבא (61) נעצר ושוחרר מיד מחמת בריאותו ה' קינה, נידות משטרה פלשו לסימטות מאה-שערים. התושבים החרדים הפריעו לבלשים, בתיהם נפתחו כדי להסתיר את הילד המ' בוקס. הפרשה הפכה להתמודדות בין עק' רונותיהם של שני העולמות — עד כי נשכח שבין גלגלי הטחנות עמדה טרגדיה אישית עמוקה, הטרדיה של אם הוועקת להתזות בנה.

סיפרה השבוע איטה שוחמכר לכתבי "העולם הזה", כאשר נודע כי המשטרה הודיעה בפומבי על כניעתה ללחץ של מאה-שערים (ראה הנידון) וזיקשה מבית-המש' פט העליון כי ישחרר אותה מן החובה לחפש ולמצוא את בנה:

האב, "אלא זו שחינכה אותו. ואנחנו חי' נכנו את יוסלה — לא אתו!"

שינאת הבתים עברה על גדות הציונה המשפחתית, טיפסה בשלבי ההאשמות-הפומ' ביות והחוק, עד הגיעה להכרעתם של שופ' טי בית-המשפט העליון. במקביל, באותה שעה שאיטה ובעלה ביקשו את פסק-דינו של הצדק הישראלי, פנה שטרקס אל הרב הראשי הירושלמי פסח צבי פראנק, בבקשו ממנו פסק-דין של הצדק היהודי.

הרב פראנק לא נקרא להחליט אם הילד שייך לסב או לאמו — ועל כך גם לא קרא את הצדדים לבירור. הסב פנה אליו רק בכדי לשאול אם מותר ליהודי דתי למ' סור ילד יהודי לאנשים שיוצאוהו לרוסיה. על כך החליט הרב שלפי החוק היהודי אסור למסור ילד לשמד — והבאתו לרוסיה דינה כשמד. החלטה זו, שכמובן אין לה שום תוקף חוקי, אינה מנסה אפילו לחקור אם אמנם היתה כהנה להביא את הילד ל' רוסיה. אילו ניתנה החלטה זו של הרב אחרי החלטת בית-המשפט העליון, הרי היתה בחזקת בזיון בית-המשפט. אולם מאחר שניתנה לפני כן, אין היא בזיון, אלא סתם חתירת-חסרת תוקף חוקי.

השופטים פסקו את דברם — ושוב הת' נגשו שני עולמות זה בזה.

קבע בית-המשפט העליון של מדינת יש' ראל: על שטרקס להחזיר את הילד להוריו; ולא — על המשטרה למצוא את המקום בו הסתיר הסב את הילד, ולהחזירו להוריו.

קבע אב בית-הדין ה' רבני של העדה החרדית: "בהיות שר' נחמן שטר'

ני בתים בישראל — וביניהם רובצת תהום. האחד: דירה ישנה, דלה, בתוך חצר צרה, בלב שכונת מאה-שערים בירושלים. השני: דירה של חדר-רוחצי, בתוך שיכון עולים צפוף בחולון. במאה-שערים גרים רב נחמן שטרקס ואשתו מרים. בחולון גר אלתר שוחמכר ואשתו איטה.

איטה שוחמכר (32) היא בתם של מרים ונחמן שטרקס. אך שני הבתים רחוקים זה מזה במרחק העולה פי אלף על 70 הקילור' מטרים המפרידים בין ירושלים וחולון. מפ' רידה ביניהם תפיסת-עולם שונה: האב דתי קיצוני, קנאי שרוף שחוקי המדינה חסרים כל תוקף בעיניו. הוא חי בעולם הווה והקבלה, האידוש והציפייה לבוא המשיח. הבת שייכת למחנה "החופשי" של אורחי המדינה. היא עובדת במעבדה לצילום בתל-אביב, משתדלת לא להתבלט מבין רבבות המשתכנים בשיכוני העולים מסביב.

אך לא רק הבדלי התפיסה של שני עול' מות מפרידים בין הבת להוריה. בין שני הבתים בחולון ובמאה-שערים, פעורה תהום של שינאה לוהטת, שרשית, בלתי-מתפשרת. שני הבתים נלחמים על נפשו של ילד בן שמונה — בנם של איטה ואלתר שוח' מוכר.

"החזירו לי את יוסלה!" זועקת האם שסור עת-הלב, "הוא בני, פרי בטני!"

"לא זו שילדה אותו היא האם," משיב

התורה היתה מרשה לי להחזיר את הילד, הייתי מחזיר אותו. אבל אני לא אלק נגד התורה. בן-גוריון באמת אומר אין שום הבדל בין יהודי וגוי. אבל זה רק בן-גוריון החכם הזה ומר. אפילו הגויים, שאיתם ישבתי בבית-הסוהר שש שנים בסיביר, יעו לראות את ההבדל בין יהודי וגוי. ביניהם היו אנשים משכילים וידעו תלמוד, והם הורו שהיהודים הם עם נקי, הגון ומאוחד, אין ביניהם רציחות הרבה כמו שיש אצל הגויים. הוכחתי שבית' משפט העליון אינו צודק כי ה' הולכים לפי חוקי הגויים — נגלים, מוסלמים ושאר גויים. בודאי שהייתי מחזיר את יוסלה י ציחתי התורה. אבל לא אחזיר, כי הוא ילך לשמד.

★ ★ ★

המשטרה לא רצתה להאמין שאביו רצה לנסוע לרוסיה. יש לי הוכחה. יש לי שתי בנות ברוסיה. הגדולה כתבה לנו בעלה של בתי איטה, אמו של יוסלה, כתב לה שתשלח לו וזינה, שסיפרנו לו את זה הוא טען שאלה מכתבים שלי, שאני כביכול נבתי בשמו. אז אשתי מרים ביקשה מהבת ברוסיה שתשלח לנו מכתבים שלו, כדי להראות לו את כתב-ידו. היא ענתה לי שקראה המכתבים שלו בבית ושרפה אותם, כדי שלא ימצאו אצלה. כל היא כתבה לנו מה שהוא כתב. הנה מה שהבת כתבה לנו: שמעו ותבינו אותנו. איטה ואלק לא התכתבו אתנו כל הזמן. לפני כמה חודשים כתבו לנו איך שאתם חיים והמצב שלכם. כתבו שאתם חיים מנובחו וממה שהאנשים מביאים לכם מתנות ביתה. שאת שלום דחפתם לשיבה בלוד והוא לא רואה את אור' יום. אלק כתב לנו שכואב לו כשהוא רואה לידו את ילדיו זינה